יחסי ישראל-קטאר: אתגרים מרכזיים והמלצות למדיניות

written by נועה לזימי | 30.06.2024

פתיח

מסמך זה נכתב במסגרת פרויקט ישראל 2.0, בהובלת פרופ' גבי סיבוני ופרופ' קובי מיכאל, ותחת הבקרה וההכוונה שלהם במסגרת אשכול בינ"ל ואזורי. באשכול זה נדון בהרחבה במנעד סוגיות הקשורות ליחסי החוץ של ישראל, במעגל הקרוב הסובב אותה, במסגרת הסכמי אברהם ומדינות נוספות, וכן מול יתר מדינות העולם.

מבוא

אירועי ה-7 באוקטובר, שהתאפשרו בין היתר בשל תמיכתה של קטר בארגון הטרור חמאס, המחישו באופן ברור כי האמירות אינה יכולה עוד להיחשב שותפה פרגמטית של ישראל. עד לעימות הנוכחי, ייצוב כלכלי של רצועת עזה היה נתפס כאינטרס משותף של ישראל וקטר. משום כך, חרף הבעייתיות הכרוכה בשיתוף פעולה עם קטר לנוכח תמיכתה בחמאס, ישראל אפשרה את העברת הכסף הקטרי לרצועה בתקווה שבזכות הסיוע שיוגש לעזה היא תוכל להביא לרגיעה בשטח ולדחות את סבב הלחימה הבא עם חמאס למועד רחוק ככל הניתן. ברם, הטבח הנורא שביצע חמאס ביישובי הדרום טרף את הקלפים. כעת, המטרה המרכזית של ישראל אינה לייצר הרתעה למשכי זמן מוגבלים, אלא למוטט את שלטון חמאס, להשמיד את יכולותיו, ולהשיב את בני הערובה שנחטפו לתוך עזה, שמספרם עומד כעת על כ-120 נשים, גברים וטף.

מאמר זה דן באתגרים שמדיניות החוץ הקטרית מציבה לישראל בשנים האחרונות, וביתר שאת מאז אירועי ה-7 באוקטובר. הנייר משרטט את מפת היחסים המורכבת של האמירות עם שחקנים מדינתיים ולא-מדינתיים כאחד, וממחיש כיצד ניצלה את עוצמתה הרכה ליצירת מצג שווא של בעלת ברית מתונה ופרגמטית של מדינות המערב. לצד הפניית הזרקור אל ההשלכות החמורות של חיזוק קבוצות אסלאמיסטיות קיצוניות על ידי קטר, ובפרט הענקת החסות

לחמאס, הנייר מפרט את השיטות השונות שקטר נוקטת להלבנת תדמיתה הגלובלית. אלו כוללות את מיצובה כמתווכת-על, המימון הקטרי לאוניברסיטאות יוקרתיות בארה"ב, ביצור האסלאם הפוליטי באירופה במסווה של פעילות צדקה, השקעות בנכסים ובתעשיות זרות ועוד.

הענקת חסות לחמאס

קטר היא אחד מגורמי המימון העיקריים של ארגון הטרור חמאס, והיא עושה זאת בדרכים ישירות ועקיפות. אמיר קטר הקודם היה המנהיג הראשון שהגיע לבקר בעזה לאחר נטילת השלטון של חמאס מידי הפת"ח בכוח; אז הבטיח להעניק לה תמיכה בסך 400 מיליון דולר.[1] מאז המשיכה קטר את תמיכתה הכלכלית בארגון, ותרומתה עד כה הסתכמה בקרוב לשני מיליארד דולר.[2] בעוד שחלק מהכסף מנוצל לטובת סיוע לאוכלוסייה העזתית, נראה כי חלק הארי[3] (על פי הערכות מסוימות כ-80%) מועבר כתשלום משכורות לפקידים ולגורמים אחרים השייכים לחמאס.

האמירות אף מעניקה לארגון תמיכה מדינית ולוגיסטית. קטר מארחת בתחומה אנשי מפתח בהנהגת חמאס,[4] ביניהם ראש הלשכה המדינית איסמעיל הנייה, סגנו סלאח אל-עארורי, שחוסל בינואר על ידי ישראל, ובכירים נוספים וביניהם חאלד משעל וראזי חמד.

תגובתה של קטר לטבח שביצע חמאס ב-7 באוקטובר מהווה אינדיקציה נוספת לקשרים ההדוקים בינה לבין חמאס. ביום הטבח, תוך כדי השתוללות מתקפת הטרור, פרסם משרד החוץ הקטרי הודעה כי ישראל היא "האחראית הבלעדית להסלמה באלימות עם הפלסטינים",[5] וחודשיים מתחילת הלחימה ייחס אמיר קטר לישראל "פשעי רצח עם" בעזה.[6] האשמות דומות ממשיכות על רקע המבצע ברפיח, וכעת מתווספת להם ההתנגדות הפומבית של בכירים בממשל קטר למאמצים הנעשים בישראל להגדיר את אונר"א כארגון טרור[7] לנוכח השתתפות חבריו במעשה הטבח והחטיפה.

בימים אלו קטר פועלת בגיבוי אמריקני להפסקת הלחימה בעזה ללא דיחוי. במטרה להבטיח את שרידות חמאס, שאותו טיפחה באדיקות במשך שנים רבות, האמירות חותרת להביא לסיום המיידי של המלחמה בעזה בתנאים שיותירו את חמאס בשלטון. בהצהרתו ביוני הביע ראש ממשלת קטר, מוחמד עבדול בן עבד אל-רחמן אל ת'אני, את המחויבות של קטר לדרוש את סיום המלחמה ואת תמיכתו בהחלטת מועצת הביטחון שהוצגה לאחרונה על ידי ארה"ב ולפיה על הצדדים להגיע להפסקת אש ולשוב לשולחן המשא ומתן על מנת לשחרר את החטופים. בדבריו התייחס אל ת'אני לסבלם של "אחיו" בעזה, העמיד את מספר ההרוגים על 37,000 (נתון של משרד הבריאות העזתי) והאשים את ישראל בהרעבה ובענישה קולקטיבית של התושבים.[8] עוד טען אל ת'אני כי פתרון צודק הוא כזה שבסופו תקום מדינה פלסטינית שבירתה ירושלים

והרשות הפלסטינית תתקבל כחברה מלאה באו"ם.[9]

עמידתה של קטר לצד החמאס כאקט של סולידריות ובשאיפה לבסס את השפעתה בזירה הפלסטינית מטילה צל כבד על הכדאיות בהיותה גורם מוביל בתיווך עסקת חטופים. קטר אינה מתווך הגון וניטרלי; היא מזדהה עם החמאס ושואפת להעצימו, בניגוד מוחלט לאינטרס הישראלי. אמת, בנובמבר 2023, במסגרת עסקה בתיווכה שוחררו 70 ישראלים תמורת 210 אסירים פלסטינים. ואולם, עד כה, חרף מנופי הלחץ הכבדים שברשותה על הארגון (מעצרים, סנקציות וגירוש של בכירים) הסתפקה האמירות באיומים ולא נעתרה להפעיל את מלוא כובד השפעתה על ארגון הטרור.[10] זאת גם לנוכח סרבנותו העיקשת של חמאס שהגיעה לשיא לאחרונה כשדחה את העסקה על פי מתווה שהוא בעצמו הציע כבר במאי וישראל קיבלה,[11] וכעת הוסיף דרישות חדשות. מסיבה זו נטען כי יש לייחס את היכולת להגיע לעסקה מול חמאס במידה רבה ללחץ הצבאי העצום שהופעל עליו בחודשי המלחמה הראשונים ובמידה מועטה יותר לדרישות הקטריות, ככל שהיו כאלה. מכל מקום, מאז העסקה הראשונה נקלעו השיחות למבוי סתום, והאמירות אף הודיעה על בחינה מחדש של תפקידה כמתווכת כתוצאה מהביקורת שספגה מממשלת נתניהו. בפועל, בין היתר בשל קרבתה לוושינגטון, היא ממשיכה לנהל את המגעים לעסקה נוספת לצד מצרים.

אם יינתן לה האשראי לכך, קטר אף אמורה למלא תפקיד מסוכן ב"יום שאחרי". האמירות הינה תומכת נלהבת בהקמת מדינה פלסטינית בשטחי יו"ש ועזה, אך מבכרת את חמאס על פני פת"ח, ולכן סביר להניח שתשמש זרז ליישום של מודל בשותפות חמאס. כזכור, בפברואר השנה אירחה דוחה את יו"ר הרשות הפלסטינית, מחמוד עבאס, על מנת לדון באפשרות הקמתה של ממשלה פלסטינית טכנוקרטית בשליטת נאמנו של עבאס, בכפוף להסכמת חמאס ובהשתתפות אנשיו.[12]

הידוק הקשרים עם איראן

לאיראן וקטר יחסים הדוקים, ובשנים האחרונות נחתמו ביניהן הסכמים בילטרליים אחדים. אחת הסיבות לקרבה בין השתיים היא העובדה שהן חולקות שדה גז טבעי בין הגדולים בעולם. מעבר לכך, איראן תמכה בקטר לאחר החלטת מדינות המפרץ להטיל עליה חרם, ובמהלכו גדל ייבוא הסחורות מאיראן לקטר במידה ניכרת.[13] זמן קצר לאחר ניתוק היחסים הדיפלומטיים שלחה טהראן מטוסים של מזון לקטר כדי להקל על המחסור שנגרם כתוצאה מהחרם המסחרי.[14] חברת התעופה Qatar Airways אף הסתייעה במרחב האווירי האיראני כדי לעקוף את המגבלות שהוטלו על ידי ערב הסעודית, מצרים, איחוד האמירויות ובחריין בתחום התעופה.[15]

בפברואר 2022 אירחה קטר את נשיא איראן דאז, אבראהים ראיסי. זה היה הביקור הראשון של

נשיא איראן בקטר מזה 11 שנים. בעקבות הביקור נחתמו 14 הסכמים להעמקת שיתוף הפעולה בין שתי המדינות על פני מגוון תחומים: תעופה, מסחר, חינוך, תרבות ועוד.[16] המדינות החליטו להעמיק את הקשרים גם בתחום הביטחון ואכיפת החוק, לרבות הטיפול בהברחות סמים דרך הים.[17] כשלושה חודשים לאחר מכן ביקר אמיר קטר, השייח' תמים, בטהראן והביע את תמיכתו בקידום המאמצים להחייאת שיחות הגרעין. ראיסי תיאר את ביקורו כנקודת מפנה ביחסים בין שתי המדינות.[18] כמו כן, לאחר שדווח על התרסקות מטוסו של הנשיא ראיסי ושר החוץ, הצהיר דובר משרד החוץ הקטרי על נכונותה של האמירות לסייע בחיפושים, וב-22 במאי הגיע אמיר קטר יחד עם רוה"מ ושר החוץ הקטרי להלווייתו של ראיסי.[19]

השותפות בין המדינות ניכרת גם בסולידריות ובעמידה של דוחה לצד טהראן אף במחיר התנגשות עם וושינגטון. כך למשל, בעקבות המתקפה האווירית שביצעה איראן נגד ישראל ב-14 באפריל, הודיעה קטר לארה"ב כי לא תאפשר את השימוש במרחב האווירי ובבסיסים שלה לפעולה צבאית נגד איראן.[20]

תמיכה באסלאמיזם קיצוני

לצד מאמציה לשמר קשרים קרובים עם המערב, קטר פועלת ללא לאות לחזק תנועות אסלאמיסטיות כגון אל-קאעידה, דאעש והאחים המוסלמים. תמיכתה בטרור מתבטאת בשלל דרכים, החל במתן מימון ומקלט מדיני לטרוריסטים בכירים, עבור להסתה בתקשורת וכלה בקידום תנועת האחים המוסלמים ברחבי אירופה.

מתן מימון ומקלט לטרוריסטים בכירים

שליט קטר הכחיש כל קשר לתנועת האחים המוסלמים בהזדמנויות אחדות, אולם בפועל, האמירות אירחה בתחומה את הנהגת הארגון העולמית לרבות מנהיגה הרוחני, יוסוף אל-קרדאווי שעד פטירתו ב-2022 היה איש דת מוסלמי סוני רב השפעה שהכשיר בפסק הלכה את פיגועי ההתאבדות, ושידר תוכנית פופולרית באל-ג'זירה. אל-קרדאווי מצא מקלט בקטר לאחר שגורש ממצרים ב-1961 בשל חברותו בתנועת האחים המוסלמים, שהוצאה אז אל מחוץ לחוק.[21]

כמו כן, כפי שהוזכר קודם, על אף הטבח הנורא שביצע חמאס ב-7 באוקטובר, קטר ממשיכה לשמש חוף מבטחים עבור ראשי תנועת החמאס. הודות למקלט המדיני שהאמירות מעניקה להם, איסמעיל הנייה, ח'אלד משעל, מוסא אבו מרזוק ואחרים מקיימים חיי פאר ומותרות, והונם נאמד במיליארדי דולרים.[22]

קטר היא מנוע כלכלי משומן היטב המאפשר ומעודד את התחזקותן של קבוצות אסלאמיסטיות קיצוניות במזרח התיכון. על פי דו"ח מקיף של הארגון Counter Extremism Project (CEP),

לקטר היסטוריה ארוכה ומסועפת של מימון גורמי טרור;[23] תמיכתה הכלכלית באחים המוסלמים במצרים החלה על פי החשד כבר ב-2013. עוד נטען בדו"ח כי פעילים מקרב אל-קאעידה ודאעש הקימו רשתות מימון בשטחה.[24] ב-2021 אף פתחה מחלקת המדינה האמריקנית בחקירה בדבר סיוע קטרי למשמרות המהפכה באיראן על בסיס ראיות שסיפקה לה ישראל.[25]

האמירות מפגינה סובלנות רבה כלפי גורמים בתחומה המספקים מימון לקבוצות טרור והוגדרו באופן רשמי על ידי ארה"ב, האיחוד האירופי, ולעיתים גם האו"ם כישויות תומכות טרור. אחת הדוגמאות השערורייתיות לכך היא עבד אל-רחמן בין עומאר אל-נואימי. בדצמבר 2013 סומן אל-נואימי על ידי ארה"ב כאחד מהתומכים העיקריים של קיצוניים סוניים בעיראק בשל הסיוע הכלכלי שסיפק לאל-קאעידה וגורמים המזוהים עימה בסוריה, עיראק, סומליה ותימן במשך למעלה מעשור.[26] אותו אל-נואימי שימש כפרופסור להיסטוריה באוניברסיטת דוחה, היה נשיא התאגדות הכדורגל בקטר ואף עבד כיועץ לממשלה.

תעמולה פרו-איסלאמיסטית ברשת התקשורת אל-ג'זירה

קטר מפעילה וממנת את רשת אל-ג'זירה, שמסיתה לטרור ומהווה שופר לאידאולוגיה האסלאמית הקיצונית. בימים שבשגרה הערוץ משמש פלטפורמה להדהוד המטרות של ארגוני ג'יהאד עולמי דוגמת אל-קאעידה. האמירות הואשמה על ידי מדינות המפרץ בהפצת מסרי תעמולה המשרתים את שאיפותיה ההרסניות של תנועת האחים המוסלמים וקבוצות רדיקליות נוספות. בשל כך, ומתוקף החרם שהטילו המפרציות על קטר, סגרו ערב הסעודית וירדן את משרדי אל-ג'זירה שבשטחן כבר ב-2017.[27] במצרים נסגרה רשת החדשות ב-2014 לאחר הדחת נשיא מצרים דאז מוחמד מורסי, המזוהה עם האחים המוסלמים.[28] במאי השנה אישרה הממשלה את סגירת משרדי הערוץ בישראל.[29]

מאז טבח ה-7 באוקטובר הערוץ ממקד את מאמציו בקידום פעילות הטרור, הלוחמה הפסיכולוגית והמסרים של תנועת החמאס ושל מיליציות פרו-איראניות (חיזבאללה והחות'ים). כחלק מקמפיין ההסתה, אל-ג'זירה משדרת לצופיה דיווחים כוזבים המנסים לייצר מצג שווא של הישגים לחמאס ותבוסה קרבה לישראל, תוך סילוף מידע או שימוש במידע לא מאומת.[30] כמו כן, כתבי אל-ג'זירה חושפים מיקומים של חיילים ושטחי כינוס, וחלקם סייעו לחמאס באופן פעיל בהצטרפות לתיעוד הזוועות שביצעו[31] ואף בהחזקת החטופה נועה ארגמני, ששוחררה לאחרונה.[32] בעקבות זאת, חבר הסנאט, מרקו רוביו, קורא כעת לנשיא ביידן לשלול מאל-ג'זירה את הגישה לבית הלבן עד אשר תנתק את קשריה עם ארגונים המוכרזים על ידי ארה"ב כארגוני טרור.[33]

ביצור האסלאם הפוליטי באירופה תחת כסות הומניטרית

קטר נותנת רוח גבית לתנועת האחים המוסלמים גם בזירת אירופה (בעיקר באיטליה, צרפת, שווייץ וגרמניה) באמצעות קרן הצדקה הקטרית Qatar Charity. ביוני 2014 נפתח משרד של הקרן בלונדון על מנת לפקח על פרויקטים מטעמה בבריטניה וברחבי אירופה.[34] ממסמך שפורסם בספטמבר 2020 על ידי המרכז הבינ"ל לחקר הרדיקליזציה והאלימות הפוליטית (ICSR) עולה כי לפחות 138 פרויקטים ברחבי אירופה, רבים מהם מקושרים לארגונים המזוהים עם האחים המוסלמים, נתמכו כלכלית על ידי Qatar Charity בשווי עשרות מיליוני יורו.[35]

עם פרויקטים ביותר מ-50 מדינות, וקבלת תמיכה מסוכנויות האו"ם, הקרן מתהדרת בכך שהיא ניצבת בחזית המאמץ הגלובלי למתן סיוע הומניטרי במצבי חירום. ברם, על אף ההילה הערכית האופפת את פעילותה, במהלך השנים הצביעו עליה ארה"ב, ישראל ומדינות המפרץ כעל ישות מסוכנת. ב-2002 נטען כי הארגון שימש כנתיב כספי עיקרי למימון מתקפות הטרור של אל-קאעידה על שגרירויות אמריקניות בטנזניה ובקניה.[36] כמו כן, במרץ 2008 הגדירה ועדת המודיעין הבין-משרדית לנושאי טרור (IICT) את הארגון כישות תומכת טרור (בדרגת דחיפות 3).[37] ביולי אותה שנה הטילה ישראל איסור על פעילות הארגון בשל חברותו בקואליציית הצדקה (Union of Good) בראשותו של יוסוף אל-קרדאווי, שנחשדה בהעברת כספים לחמאס. במסגרת החרם על קטר, קרן הצדקה הקטרית נכללה ברשימת הישויות שעליהן הטילו ערב הסעודית ומפרציות נוספות סנקציות בגין סיוע כלכלי לטרור.[38]

קידום תדמית נכסית במערב

בשני העשורים האחרונים הצליחה קטר לבסס תדמית אטרקטיבית ונכסית בקרב מדינות המערב הודות לעושרה הרב, היותה ספקית אנרגיה מרכזית, ומגוון מכשירי עוצמה "רכה" שברשותה, ביניהם מימון אקדמי נרחב לאקדמיה האמריקנית, השקעות בנכסים מעבר לים וכן מיצובה של קטר כמתווכת-על. מעבר לתרומתה של תדמית זו להתבססותה של קטר כמעצמה אזורית, היא מסייעת לה להסוות את תמיכתה באסלאמיזם קיצוני ולקנות השפעה בזירה הגלובלית. המעמד שהצליחה קטר לקנות בוושינגטון, הרואה בה בעלת ברית אסטרטגית חיונית, אף מהווה מכשול עבור ישראל ברתימת ארה"ב להפעלת לחץ לשינוי המדיניות הקטרית כלפי חמאס.

הידוק קשרי הכלכלה והביטחון

מאז מלחמת המפרץ עלו יחסיה של קטר עם ארה"ב מדרגה הן בהיבט הכלכלי והן בהיבט הביטחוני. ארה"ב היא אחת משותפות הסחר המשמעותיות ביותר לקטר, עם נתח של כ-15% מכלל הסחורות המיובאות לקטר (נכון ל-2022).[39] כמו כן, קטר וארה"ב הן בעלות ברית ברמה

האסטרטגית. הבסיס האמריקני הגדול במזה"ת ממוקם בקטר, והיא מארחת את המפקדה האזורית של פיקוד המרכז האמריקני. ביקורו של האמיר תמים בן חמד אל-ת'אני בוושינגטון, בינואר 2022, תרם לחיזוק הקשרים ולהרחבת שיתוף הפעולה. בזכות סיועה לפינוי הכוחות האמריקניים מאפגניסטן ומיצובה כגורם מתווך בין ארה"ב לאיראן זכתה קטר במהלך הביקור אף בהגדרה של בעלת ברית מרכזית של וושינגטון מקרב המדינות שאינן חברות בנאט"ו (major non-NATO ally).[40]

הידוק הקשרים התרחש גם מול מדינות אירופה. איטליה, גרמניה ובריטניה נמנות כיום בין שותפות הסחר המשמעותיות ביותר לקטר מכוח השימוש שהיא עושה בעוצמתה הכלכלית ובנכסיותה בשוק האנרגיה העולמי. השוק האירופי הינו השני בגודלו לקטר כיעד ייצוא למכירות גז (כ-25%) מייד לאחר מדינות אסיה, שאליהן מגיע יותר מ-70% מהגז הקטרי המיוצא.[41] מדינות אירופיות שונות חתמו על הסכמי רכש גז מול קטר, ועל פיהם היא עתידה לספק להן חלופה לגז הרוסי. כך למשל, ב-2022 נעשתה החברה הצרפתית טוטאל שותפה בכירה בפרויקט הקטרי להקמת קווי ייצור חדשים של גז נוזלי. זמן קצר אחריה חתמה Eni האיטלקית על הסכם לרכישת גז טבעי מקטר לטווח ארוך.[42]

על נכסיותה הרבה של דוחה בעיני וושינגטון ניתן ללמוד מההצהרה שפורסמה על ידי מחלקת המדינה לאחר הדיאלוג האסטרטגי השישי במספר בין שתי המדינות שהתקיים במרץ השנה.[43] המסמך מפרט את שיתוף הפעולה הנרחב בין קטר לארה"ב על פני מגוון תחומים. בדברי הפתיחה שקדמו לפגישה עם אמיר קטר כינה מזכיר המדינה אנתוני בלינקן את קטר "שותפה יוצאת דופן"[44] של ארה"ב בשל תרומתה לשחרור אזרחים אמריקנים המוחזקים במעצר באיראן על לא עוול בכפם, וכן בשל הסיוע הקטרי בפינוי אזרחים אפגנים שסייעו לכוחות האמריקנים באפגניסטן עד לנסיגה.

כמו כן, במסיבת העיתונאים המשותפת שהתקיימה בדוחה מוקדם יותר החודש שיבח בלינקן את קטר על הירתמותה לסייע לאוכלוסייה העזתית, וכן על מאמציה בהשגת עסקה להשבת החטופים הישראלים.[45] בדומה לרוה"מ הקטרי, בלינקן שם דגש רב בדבריו על המחיר שהמלחמה גובה מהאזרחים העזתים ועל הסכנה בהסלמה של המלחמה וזליגתה לאזורים אחרים, בעוד שהסכנות הכרוכות בסיומה המיידי לביטחון ישראל לא זכו ממנו לשום התייחסות. עוד ניכר מהצהרתו של בלינקן כי ארה"ב מברכת על המעורבות הקטרית בגיבוש פתרון ל"יום שאחרי". יש לשער כי ככל שהדבר תלוי בוושינגטון, ולמורת רוחה של ירושלים, קטר אף עשויה להיות מעורבת ביישומו בשטח.

קידום תדמית נכסית במערב

בשני העשורים האחרונים הצליחה קטר לבסס תדמית אטרקטיבית ונכסית בקרב מדינות

המערב הודות לעושרה הרב, היותה ספקית אנרגיה מרכזית, ומגוון מכשירי עוצמה "רכה" שברשותה, ביניהם מימון אקדמי נרחב לאקדמיה האמריקנית, השקעות בנכסים מעבר לים וכן מיצובה של קטר כמתווכת-על. מעבר לתרומתה של תדמית זו להתבססותה של קטר כמעצמה אזורית, היא מסייעת לה להסוות את תמיכתה באסלאמיזם קיצוני ולקנות השפעה בזירה הגלובלית. המעמד שהצליחה קטר לקנות בוושינגטון, הרואה בה בעלת ברית אסטרטגית חיונית, אף מהווה מכשול עבור ישראל ברתימת ארה"ב להפעלת לחץ לשינוי המדיניות הקטרית כלפי חמאס.

הידוק קשרי הכלכלה והביטחון

מאז מלחמת המפרץ עלו יחסיה של קטר עם ארה"ב מדרגה הן בהיבט הכלכלי והן בהיבט הביטחוני. ארה"ב היא אחת משותפות הסחר המשמעותיות ביותר לקטר, עם נתח של כ-15% מכלל הסחורות המיובאות לקטר (נכון ל-2022).[39] כמו כן, קטר וארה"ב הן בעלות ברית ברמה האסטרטגית. הבסיס האמריקני הגדול במזה"ת ממוקם בקטר, והיא מארחת את המפקדה האזורית של פיקוד המרכז האמריקני. ביקורו של האמיר תמים בן חמד אל-ת'אני בוושינגטון, בינואר 2022, תרם לחיזוק הקשרים ולהרחבת שיתוף הפעולה. בזכות סיועה לפינוי הכוחות האמריקניים מאפגניסטן ומיצובה כגורם מתווך בין ארה"ב לאיראן זכתה קטר במהלך הביקור אף בהגדרה של בעלת ברית מרכזית של וושינגטון מקרב המדינות שאינן חברות בנאט"ו (major non-NATO ally).[40]

הידוק הקשרים התרחש גם מול מדינות אירופה. איטליה, גרמניה ובריטניה נמנות כיום בין שותפות הסחר המשמעותיות ביותר לקטר מכוח השימוש שהיא עושה בעוצמתה הכלכלית ובנכסיותה בשוק האנרגיה העולמי. השוק האירופי הינו השני בגודלו לקטר כיעד ייצוא למכירות גז (כ-25%) מייד לאחר מדינות אסיה, שאליהן מגיע יותר מ-70% מהגז הקטרי המיוצא.[41] מדינות אירופיות שונות חתמו על הסכמי רכש גז מול קטר, ועל פיהם היא עתידה לספק להן חלופה לגז הרוסי. כך למשל, ב-2022 נעשתה החברה הצרפתית טוטאל שותפה בכירה בפרויקט הקטרי להקמת קווי ייצור חדשים של גז נוזלי. זמן קצר אחריה חתמה Eni האיטלקית על הסכם לרכישת גז טבעי מקטר לטווח ארוך.[42]

על נכסיותה הרבה של דוחה בעיני וושינגטון ניתן ללמוד מההצהרה שפורסמה על ידי מחלקת המדינה לאחר הדיאלוג האסטרטגי השישי במספר בין שתי המדינות שהתקיים במרץ השנה.[43] המסמך מפרט את שיתוף הפעולה הנרחב בין קטר לארה"ב על פני מגוון תחומים. בדברי הפתיחה שקדמו לפגישה עם אמיר קטר כינה מזכיר המדינה אנתוני בלינקן את קטר "שותפה יוצאת דופן"[44] של ארה"ב בשל תרומתה לשחרור אזרחים אמריקנים המוחזקים במעצר באיראן על לא עוול בכפם, וכן בשל הסיוע הקטרי בפינוי אזרחים אפגנים שסייעו לכוחות האמריקנים

באפגניסטן עד לנסיגה.

כמו כן, במסיבת העיתונאים המשותפת שהתקיימה בדוחה מוקדם יותר החודש שיבח בלינקן את קטר על הירתמותה לסייע לאוכלוסייה העזתית, וכן על מאמציה בהשגת עסקה להשבת החטופים הישראלים.[45] בדומה לרוה"מ הקטרי, בלינקן שם דגש רב בדבריו על המחיר שהמלחמה גובה מהאזרחים העזתים ועל הסכנה בהסלמה של המלחמה וזליגתה לאזורים אחרים, בעוד שהסכנות הכרוכות בסיומה המיידי לביטחון ישראל לא זכו ממנו לשום התייחסות. עוד ניכר מהצהרתו של בלינקן כי ארה"ב מברכת על המעורבות הקטרית בגיבוש פתרון ל"יום שאחרי". יש לשער כי ככל שהדבר תלוי בוושינגטון, ולמורת רוחה של ירושלים, קטר אף עשויה להיות מעורבת ביישומו בשטח.

קשה שלא לתמוה על גישתה זו של וושינגטון כלפי קטר, הלוקה בכשל מוסרי שיש לו השלכות אסטרטגיות חמורות. בעצם הגיבוי שארה"ב מעניקה לקטר, הכרוך בהעלמת עין מתמיכת האמירות בטרור, היא מחזקת את השפעתה על פני השפעת שחקנים מתונים וחשובים יותר. קטר, אם כן, היא שיבוש באסטרטגיית הארכיטקטורה האזורית החדשה שוושינגטון מנסה לקדם, ועלולה להיות לרועץ למימושה.

מימון אקדמי והשקעות בנכסים

מאז ה-9/11 קטר היא התורמת הזרה הגדולה ביותר למוסדות אקדמיים בארה"ב.[46] על פי הערכות, במשך כשני עשורים השווי הכולל של התרומות שהעניקה קטר לאוניברסיטאות אמריקניות והחוזים שחתמה עימן עמד על 4.7 מיליארד דולר. נראה כי כדי למקסם את השפעתה על האקדמיה האמריקנית הגבילה קטר את תרומתה למספר מצומצם של מוסדות הכוללים את אוניברסיטאות העילית בארצות הברית. האמירות אף הקימה שלוחות של חלק מן האוניברסיטאות הללו בשטחה.

פרויקט מקיף של המכון לחקר אנטישמיות גלובאלית ומדיניות (ISGAP) חושף כיצד במקביל להזרמה השוטפת של מימון קטרי, ללא הגילוי הדרוש בחוק, התפתחה אווירה עוינת כלפי סטודנטים יהודים בקמפוסים האמריקנים וניכרה עלייה באנטישמיות.[47] באופן ספציפי, נמצא כי במוסדות שקיבלו את הכסף באופן לא מתועד, קמפיינים פוליטיים להשתקת אקדמאים היו נפוצים יותר, וסטודנטים דיווחו על חשיפה גדולה יותר לרטוריקה אנטישמית ואנטי-ציונית. המחקר מצביע על מתאם ברור בין מוסדות המקבלים מימון קטרי לבין הימצאותם של ארגונים עוינים ואגרסיביים דוגמת "התאחדות הסטודנטים המוסלמים" (MSA) ו"סטודנטים למען צדק בפלסטין" (SJP).

השקעותיה של קטר מעבר לים אינן מתמצות בתחום ההשכלה הגבוהה. כחלק מאסטרטגיית השקעות החוץ רחבת ההיקף של האמירות, הוקמה בשנת 2005 רשות ההשקעות של קטר

(Qatar Investment Authority). קרן עושר ריבונית זו אחראית על ניהול הרווחים העודפים של המדינה ממכירות גז נוזלי. לאורך השנים ביצעה הקרן השקעות במגוון תעשיות ונכסים ברחבי ארה"ב ואירופה, ונכסיה (כולל אלו שבקטר) נאמדים ב-500 מיליארד עד טריליון דולר.[48]

בין השקעותיה השונות של הקרן נמנים נכסי נדל"ן ופיתוח, נכסי ספורט ותרבות, מבנים מרשימים, מלונות ועוד.[49] בארה"ב ובבריטניה השקיעה הקרן בנקודות תיירות מפורסמות דוגמת גורד השחקים אמפייר סטייט ומלון פלאזה בעיר ניו יורק, חנות הכלבו הבריטית המפורסמת "הארודס" (Harrods), ושדה התעופה "היתׂרו" בלונדון. רכישות משמעותיות בצרפת כוללות את מועדון הכדורגל היוקרתי פריז סן-ז'רמן, את קבוצת Accor על אלפי המלונות שברשותה, ואת קבוצת לגרדייר (Lagardère group), ענקית הוצאות ספרים וקמעונאית נסיעות.

מיצובה של קטר כמתווכת-על

מאמצי תיווך הם חלק מרכזי באסטרטגיה הקטרית לביסוס מעמדה כמעצמה אזורית ולקידום תדמית אטרקטיבית. קטר משמשת כגורם מרכזי בניהול המשא ומתן מול חמאס לשחרור החטופים הישראלים המוחזקים בעזה. כמו כן, האמירות מעורבת בקידום שיחות הגרעין ובניסיונות האמריקניים להגיע להסכם מחודש עם טהראן.[50]

דוגמאות מהעבר הרחוק יותר כוללות את פתיחת משרד הטאליבן בדוחא ב-2013 כמקום ניטרלי לכאורה לקיום משא ומתן בין ארה"ב לקבוצה האסלאמיסטית, כהכנה להסגת הכוחות האמריקניים מאפגניסטן ופינוי האוכלוסייה.[51] בשנים 2007־2008 אף מילאה האמירות תפקיד חשוב בתיווך בין ממשלת תימן למורדים החות'ים.[52]

כלפי המערב, קטר יוצרת מצג של תיווך הגון ונטול פניות. כך היא ממנפת את מעמדה כמגשרת בין צדדים ניצים בסוגיות מפתח וכגורם שביכולתו לקדם פתרון לסכסוכים אזוריים ובינ"ל. ברם, שירותי התיווך שקטר מעניקה יוצרים למעשה עמימות לגבי טיב היחסים שלה עם מדינות ותנועות סוררות, ובכך משמשים אותה להלבין את תמיכתה העקבית בטרור עולמי ובקידום אידאולוגיה אסלאמיסטית קיצונית.

פרשיות שחיתות

בשנים האחרונות נחשפה מעורבותה של קטר בכמה פרשיות שחיתות באירופה ובארה"ב שעוררו הדים רבים. אחת מהפרשיות הידועות, שבה נקשר גם שמו של נשיא צרפת לשעבר ניקולא סרקוזי, היא הענקת אירוח גביע העולם בכדורגל 2022. בספרם "המשחק המכוער" העיתונאים היידי בלייק וג'ונתן קלוורט, שהיו חלק מצוות החקירה של ה-Sunday Times, מראים כיצד מוחמד בין חמאם, הנציג הקטרי בפיפ"א דאז, השתמש במשרתו כדי להבטיח את הקולות שהיו

נחוצים לקטר כדי לזכות בהצבעה, כנגד כל הסיכויים.[53] על פי התחקיר, דוחה הוציאה כ-5 מיליון דולר כדי לרכוש את ההצבעות של חברי הוועדה המנהלת של פיפ"א.

בדצמבר 2022 נחשפה פרשיית שוחד נוספת – סקנדל קטרגייט. על פי מסמכים שהודלפו מחקירות המשטרה, בכירים לשעבר בפרלמנט האירופי פעלו להשפיע על החלטות הפרלמנט האירופי לטובת קידום האינטרסים של ממשלות קטר, מרוקו ומאוריטניה. מתועדים בהם, בין היתר, התכנון להפיל שש החלטות של הפרלמנט המגנות את הפרות זכויות האדם של קטר, ואת קידומו של הסכם פטור מוויזה למדינות האיחוד.[54]

כמו כן, בינואר 2024 חשפה רשת החדשות פוקס ניוז את תוכנית הפעולה של מבצע ריגול ("Project Endgame") במימון קטרי שנועד לפגוע במוניטין של חברי קונגרס וסנאט אמריקנים בגין התנגדותם לחמאס ולתנועת האם שלו, האחים המוסלמים.[55] על פי המסמכים החסויים שהתגלו, ממשלת קטר שכרה חברה בבעלותו של סוכן לשעבר של ה-CIA כדי לרגל אחר הסנאטור הרפובליקני מטעם מדינת טקסס, טד קרוז, ומחוקקים אחרים, ביניהם תומאס קוטון, חבר הסנאט מטעם מדינת ארקנסו, ומריו דיאז-בלרט, חבר הקונגרס הרפובליקני מטעם מדינת פלורידה. מהדיווח עולה כי המבצע נועד לטרפד מדיניות המכוונת נגד חמאס והאחים המוסלמים, ובפרט לבלום הצעות חוק הקוראות להגדיר את האחים המוסלמים כארגון טרור.

המלצות למדיניות

בשל התקבעותה של תדמית חיובית של קטר בארה"ב בשנים האחרונות, יש להודות כי ישראל לא תוכל לצפות מוושינגטון, לפחות לא בטווח הקרוב, להמיר את החיבוק החם שקטר זוכה לו מצידה בגישה אסרטיבית יותר שהייתה מאלצת את דוחה למשוך את תמיכתה מחמאס ולהפעיל את מלוא כובד השפעתה עליו. אילו ראתה ארה"ב עין בעין עם ישראל בנושא, היה ניתן לדרוש מקטר לסגור את משרדי חמאס על אדמתה, לבטל את האזרחות והדרכונים שהוענקו לראשי חמאס ומקורביהם, ולדרוש את יציאתם של כל פעילי חמאס משטחה לאלתר. כמו כן, ארה"ב הייתה יכולה לחייב את ממשלת קטר לנקוט צעדים משפטיים נגד ישויות הפועלות בשטחה המעורבות במימון הארגונים המוכרזים כארגוני טרור על ידי ארה"ב. אם קטר לא הייתה נענית, ארה"ב הייתה יכולה לבחון שינויי חקיקה ב"חוק החסינות לריבונות זרה" (Foreign Sovereign Immunities Act) כדי להקל על הגשת תביעות של קורבנות טרור נגד קטר,[56] וחמור מכך, אף לשקול את החלפת מעמדה של קטר מבעלת ברית למדינה המוגדרת כתומכת טרור – שינוי סטטוס שבמסגרתו היה ניתן לקדם אף את העברת כוחות הצבא האמריקנים מבסיס אל-עודייד בקטר לערב הסעודית או לאיחוד האמירויות. ואולם לנוכח התחממות היחסים בין ארה"ב לקטר, הצעדים שצוינו לעיל הינם בעת הנוכחית בגדר משאלת לב יותר מאשר המלצות שיש להן היתכנות ממשית בשטח.

חרף האמור, נדרש מישראל בעת הזו לעשות כל שביכולתה לצמצם את ההשפעה הקטרית בזירה הפלסטינית הבאה על חשבון אינטרסים ישראליים חיוניים. אמת, בסוגיית החטופים, נדמה כי בשלב מתקדם זה של המלחמה, ובעיקר בשל קרבתה של דוחה לוושינגטון, ישראל תיאלץ להשלים עם התפקיד המרכזי של קטר בתיווך עסקת חטופים. בד בבד, כל אימת שהאמירות אינה נעתרת לגרש את ראשי חמאס משטחה ומסתפקת באיומי סרק, אל לישראל להסס לפגוע בראשי חמאס בדוחה. כמו כן, בשאלת "היום שאחרי", על ישראל לבלום את מאמציה של קטר להתבסס כגורם רב השפעה בקידום מתווים לניהול האזרחי ולשיקום הרצועה, שכן משמעות הדבר היא חיזוק מנגנוני השלטון של חמאס שייוותרו ברצועה בתום המלחמה. לאור התאוששותה מהחרם של מדינות המפרץ וחיזוק הקשרים עימן מאז הסרתו, בדיונים עם בני שיח ממדינות ערב שמצויות בקשרי עבודה או במו"מ עם ישראל, חשוב במיוחד להדגיש את הזיקה של קטר לאחים המוסלמים, לאיראן ולגורמי טרור, ואת ההשלכות החמורות של בחישתה במזה"ת בכלל, ובעזה בפרט, על היציבות האזורית.

בכל הנוגע לרתימתה של וושינגטון לטובת הנושא, נדמה כי בשלב זה מומלץ לקובעי מדיניות בישראל למקד את מאמציהם לאו דווקא מול הממשל האמריקני אלא בדרגים נמוכים יותר; מוטב לנסות לייצר שיח פורה מול חברי קונגרס, גורמים מקצועיים, ארגונים ושדולות הפועלים לחשיפת המניעים העומדים מאחורי מדיניות החוץ הקטרית וההשלכות הבעייתיות של השפעתה.

כלי הסברתי חשוב שיכול לסייע להשגת מטרה זו הוא השקתו של קמפיין תקשורתי נרחב שיחשוף את פרצופה האמיתי של קטר כמדינה תומכת טרור ויערער את תדמיתה כמדינה מוסלמית מתונה ומתווכת הגונה. על הקמפיין להפנות זרקור לברית ארוכת השנים שכרתה קטר עם גורמים אסלאמיסטיים, וכן לפרשיות השחיתות הרבות שנקשרו בשמה בשנים האחרונות. הקמפיין, שיוכל להיקרא בשם All Eyes on Qatar (כפרפרזה על הקמפיין נגד לחימת ישראל ברפיח), יחתור להפעלת לחץ על הנהלת האוניברסיטאות האמריקניות וכן על גופים נוספים בארה"ב ובאירופה המקבלים מימון מחברות ומקרנות קטריות לחדול מכך עד אשר תשנה קטר את מדיניותה.

כמו כן, מומלץ לישראל להשתדל אצל חברי קונגרס וסנאט במטרה לקדם חקיקה שתבלום את התרחבות דריסת הרגל הקטרית באקדמיה האמריקנית. לאחרונה אישר בית הנבחרים עריכת תיקונים בחוק ההשכלה הגבוהה לשם הגברת השקיפות וצמצום הנזק האפשרי של התערבות ממשלתית זרה.[57] ככל שהצעת החוק תעבור גם בסנאט ותיכנס לתוקף, מדובר בהחלט בצעד בכיוון הנכון. בשיתוף עם ארגונים הפועלים למיגור האנטישמיות, כגון StandWithUs, ניתן גם לקדם את פתיחתה של חקירה פדראלית נגד כלל האוניברסיטאות המקבלות מימון מקטר על מנת לבחון לעומק את ההשפעה שהייתה לכך על התגברות העוינות בקמפוס כלפי סטודנטים יהודים, ובפרט ביטויי אנטישמיות, ולהדק את הפיקוח עליהן בהתאם.

נכון תעשה ישראל אם תרתום גם את ממשלות אירופה לטובת הנושא על מנת שהן תנקוטנה

צעדים כלכליים נגד קטר בשל תמיכתה בחמאס ובאסלאמיזם הרדיקלי, לכל הפחות עד להשגת התקדמות ממשית בסוגיית החטופים. יש לקדם את הנושא מול מחוקקים, קובעי מדיניות וגורמים אחרים הפועלים לקידום דה-רדיקליזציה של קבוצות מיעוט ולמיגור ההשפעה של תנועת האחים המוסלמים במדינותיהם. דוגמה לגורם כזה הוא ארגון הימין-מרכז בפרלמנט האירופי, ECR Group, שבדו"ח מקיף שפרסם בשנת 2021 הצביע, בין היתר, על המימון שקטר מעניקה לארגונים אסלאמיסטיים באירופה, וקרא לנציבות האירופית להפסיק את התמיכה בהם. כמו כן יש לפעול מול גורמים בסקטור הפרטי, במגזר השלישי וכן בשותפות עם מובילי דעת קהל ומשפיענים המקיימים קשרים עם האמירות, על מנת שאלו יחרימו כנסים ואירועים בינלאומיים באירוח או במימון קטר, ויכריזו על ביטול השתתפותם כאקט מחאתי עד לשחרור כל בני הערובה.

סיכום

מזה שנים רבות קטר פורשת את חסותה על קבוצות אסלאמיסטיות קיצוניות, מהדהדת את מסרי ההסתה לטרור של האחים המוסלמים ברשת התקשורת שבבעלותה, ומטפחת את קשריה עם האיום הגדול במזה"ת – איראן. בעוד שהקרבה לאיראן ולארגוני טרור כמו החמאס הינה בגדר עובדה ידועה לכול, מהלכים אחרים של האמירות לביסוס מעמדה האזורי והגלובלי נעשים באופן סמוי יותר מן העין, באמצעות מגוון מכשירי עוצמה "רכה" המסייעים לה להלבין את תדמיתה במערב.

למשחק הכפול של קטר השלכות חשובות על ההתפתחויות במזרח התיכון. אירועי ה-7 באוקטובר, שהתאפשרו בין היתר בשל תמיכתה של האמירות בארגון הטרור חמאס, המחישו באופן ברור כי קטר אינה יכולה עוד להיחשב שותפה פרגמטית של ישראל. כעת, 9 חודשים מתחילת מלחמת "חרבות ברזל", קטר ממשיכה לקדם מהלכים הפוגעים באינטרסים ישראליים חיוניים, בפרט חוסר מוכנותה להפעיל את מלוא כובד השפעתה על ארגון חמאס על מנת להביא לשחרור החטופים. על כך יש להוסיף את מאמציה להביא לסיום המלחמה ולהקמתה של מדינה פלסטינית בתנאים המוכתבים, או לכל הפחות המאושרים, על ידי חמאס.

על מנת להבטיח את השגת מטרות המלחמה ולהסיר את האיום הנשקף לישראל מעזה לטווח הרחוק, על ישראל לפעול לנטרול השפעתה המסוכנת של דוחה בכל הקשור לניהול המלחמה ולגיבוש פתרון ל"יום שאחרי". בהתאם לכך, בדיונים עם בנות שיח מקרב מדינות ערב המתונות, מומלץ לקובעי המדיניות בישראל להדגיש את התמיכה של קטר בגורמים אסלאמיסטיים ואת השלכות בחישתה במזה"ת על ערעור היציבות האזורית, ובפרט חתירתה לחזק את חמאס ולהותירו בשלטון.

מול וושינגטון, כאמור, יש לקחת בחשבון כי המצב מורכב יותר. מה שמקשה במיוחד על ההתמודדות של ישראל מול התופעות הללו הוא התדמית החיובית שקטר נהנית ממנה בממשל האמריקני, המונעת ממנו להפעיל לחץ ממשי על קטר לשינוי התנהגותה. משכך, נדמה שיהיה

אפקטיבי יותר עבור ישראל לייצר שיח ושיתוף פעולה עם חברי קונגרס, גורמים מקצועיים, ארגונים ושדולות הפועלים לחשוף את המניעים העומדים מאחורי מדיניות החוץ הקטרית וההשלכות ההרסניות של השפעתה. בארה"ב וגם באירופה יש לפעול הן בהיבט ההסברתי, באמצעות קמפיין תקשורתי נרחב שמטרתו לחשוף את מעלליה של קטר, והן בהיבט המשפטי, על ידי קידום חקיקה לצמצום המעורבות הקטרית באקדמיה האמריקנית וחסימת המימון המגיע ממנה לארגונים המזוהים עם האחים המוסלמים ברחבי אירופה.

[1] Jody Rudoren, "Qatar's Emir Visits Gaza, Pledging $400 Million to Hamas", *New York Times*, October 23, 2012. https://www.nytimes.com/2012/10/24/world/middleeast/pledging-400-million-qatari-emir-makes-historic-visit-to-gaza-strip.html

[2] David Ehl, "What is Hamas and who supports it", *DW*, May 15, 2021. https://www.dw.com/en/who-is-hamas

[3] Hiller Frisch, "How Hamas is spending Qatari money", *Jerusalem Post*, February 21, 2020. https://www.jpost.com/opinion/how-hamas-is-spending-qatari-money-618293

[4] Einav Halabi, "Orders from an air-conditioned room: Hamas leaders scattered throughout Middle East", *Ynet*, June 11, 2023. https://www.ynetnews.com/magazine/article/r1zstci7p

[5] Qatar says Israel is responsible for escalation, calls for restraint", *Reuters*, October 7, 2023. https://www.reuters.com/article/idUSS8N37R027

[6] Qatar's emir accuses Israel of 'genocide' and 'systematic killing of innocent civilians", *The Times of Israel*, December 5, 2023. https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/qatar-accuses-israel-of-systematic-and-deliberate-killing-of-innocent-civilians

[7] Qatar condemns Israeli occupation's attempt to classify UNRWA as terrorist organization", *The Peninsula*, June 2, 2024. https://thepeninsulaqatar.com/article/02/06/2024/qatar-condemns-israeli-occupations-attempt-to-classify-unrwa-as-terrorist-organization

Secretary Antony J. Blinken And Qatari Prime Minister and Minister of Foreign" [8]
Affairs Mohammed bin Abdulrahman Al Thani At a Joint Press Availability", *US Department of State*, 12 June 2024.
https://www.state.gov

[9] שם.

Tovah Lazaroff and Zvika Klein, "Doha not pressing Hamas to leave Qatar, [10]
officials say – exclusive", *Jerusalem Post*, June 25, 2024.
https://www.jpost.com/israel-amas-war/article-807760

Secretary Antony J. Blinken And Qatari Prime Minister and Minister of" [11]
Foreign Affairs Mohammed bin Abdulrahman Al Thani At a Joint Press Availability", *US Department of State*, 12 June 2024.
https://www.state.gov

Abbas visits Qatar amid talk of Hamas joining PA", *JNS*, February 12, 2024." [12]
https://www.jns.org/abbas-visits-qatar-amid-talk-of-hamas-joining-pa

Mahjoob Zweiri and Nael Abusharar, "Iran's Trade with Neighbors: Sanctions' [13]
Impact and the Alternatives", *Middle East Policy* 29 no.4 (2022): 67–69.
https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/mepo.12663

Iran sends planes of food to Qatar amid concerns of shortages", *Reuters*, June" [14]
11, 2017.
https://www.reuters.com/article/gulf-qatar-iran-idUSL8N1J806M

Ali Arouzi, "Iran Sees Opening in Saudi-Qatar Feud, Offers Food, Airspace to [15]
.Qatar", *NBC News*, June 6, 2017

https://www.nbcnews.com/news/world/iran-sees-opening-saudi-qatar-feud-offers-food-airspace-qatar-n768891

Fatemeh Salari, "Iran and Qatar sign 14 official cooperation documents", *Doha* [16]
News, February 22, 2022.
https://dohanews.co/iran-and-qatar-sign-14-official-cooperation-documents

[17] Iranian Security Official In Qatar To Deepen Ties", *Iran International*, June 27," 2023.
https://www.iranintl.com/en/202306279888

[18] Nasser Karimi, "Qatari emir in Iran offers support for reviving nuclear deal", *AP News*, May 12, 2022.
https://apnews.com/article/middle-east-iran-tehran-qatar-034ef884ef771536262cd67445e2a32a

[19] Qatar Emir, Kuwait Foreign Minister travel to Iran for Raisi funeral", *Middle*" *East Monitor*, May 22, 2024.
https://www.middleeastmonitor.com/20240522-qatar-emir-kuwait-foreign-minister-travel-to-iran-for-raisi-funeral

[20] מיכל בקשי, "מסנדלת את ארה"ב: קטר אוסרת לטוס מעל שטחה כדי לתקוף באיראן", עכשיו 14, 14 באפריל 2024. https://www.now14.co.il.

[21] Amb. Alberto M. Fernandez, "Al-Qaradawi: Qatar's Islamist Empire Builder", *MEMRI*, October 2022.

https://www.memri.org/reports/al-qaradawi-qatars-islamist-empire-builder

[22] עדי טננבאום, "המיליונרים של חמאס: עשו הון ממנהרות ומחזיקים נכסים ונדל"ן במיליוני דולרים", גלובס, 26 באוקטובר 2023.
https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001461081

[23] Qatar: Extremism and Terrorism", *Counter Extremism Project*, 2023."
https://www.counterextremism.com/countries/qatar-extremism-and-terrorism/report

[24] שם.

[25] Benjamin Weinthal and Jonathan Spyer, "US investigates Qatar over claims that it finances Iran's Revolutionary Guards Corps", *Washington Examiner*, July 23, 2021.
https://www.washingtonexaminer.com/news/1812900/us-investigates-qatar-over-c

laims-that-it-finances-irans-revolutionary-guards-corps

[26] Steven Merley, "Written evidence submitted by Steven Merley", *UK Parliament*, 13 March 2018.
https://committees.parliament.uk/writtenevidence/87421/pdf

[27] Al Jazeera bureaus closed, websites blocked in several Arab countries"," I*nternational Press Institute*, July 9, 2017.
https://ipi.media/al-jazeera-bureaus-closed-websites-blocked-in-several-arab-countries

[28] Al-Jazeera shuts down its Egypt channel", *The Times of Israel*, December 22," 2014.
https://www.timesofisrael.com/al-jazeera-shuts-down-its-egypt-channel

[29] "הממשלה אישרה פה אחד את סגירת אל-ג'זירה", משרד רוה"מ – לשכת העיתונות הממשלתית, 5 במאי 2024.
https://www.gov.il/he/pages/aljazeera050624

[30] Arab Journalists Criticize Al Jazeera: The Platform of All Terrorists", *Davar*," November 30, 2023.
https://en.davar1.co.il/469494

[31] עינב חלבי," 'כתב' אל-ג'זירה שתיעד את הטבח בניר עוז נפגע בתקיפת כטב"ם ברפיח ואיבד את רגלו", **Ynet**, 14 בפברואר 2024.
https://www.ynet.co.il/news/article/r1rnqutia

[32] ציפורה סימן טוב, "דיווח: נועה הוחזקה בשבי ע"י כתב אל ג'זירה ואביו הרופא", עכשיו 14, 9 ביוני **2024**.
https://www.now14.co.il

[33] Julia Johnson, "Biden pushed to revoke Al Jazeera credentials after Israeli hostage reportedly found in journalist's home", *Fox News*, June 12, 2024.
https://www.foxnews.com/politics/biden-pushed-revoke-al-jazeera-credentials-after-israeli-hostage-reportedly-found-journalists-home

[34] Qatar Charity opens office to oversee projects in Europe", *Gulf Times*, June 7," .2014

https://www.gulf-times.com/story/395207/qatar-charity-opens-office-to-oversee-projects-in-europe#:~:text=Qatar%20Charity%20(QC)%20has%20opened,%E2%80%9D%2C.%20according%20to%20an%20official

[35] Damon L. Perry, "The Islamist Movement in Britain", *ICSR*, September 2020. https://icsr.info/wp-content/uploads/2020/09/ICSR-Report-The-Islamic-Movement-in-Britain.pdf

[36] Ibid.

[37] Ibid.

[38] Ben Evansky, "Qatari charity on new terror list has ties to USAID, UN", *Fox News*, June 20, 2017. https://www.foxnews.com/world/qatari-charity-on-new-terror-list-has-ties-to-usaid-un

[39] Qatar's imports 2022 by country", *TradeEconomy*, January 2024." https://trendeconomy.com/data/h2/Qatar

[40] יואל גוז'נסקי, המעמד האזורי והבינלאומי של קטר בסימן עלייה, מבט על, המכון למחקרי ביטחון לאומי, מרץ 2022.

[41] Qatar natural gas production and exports stable as country eyes expansion"," *U.S. Energy Information Administration*, August 2, 2023. https://www.eia.gov/todayinenergy/detail.php?id=57300

[42] דורון פסקין, "דרך פרויקט הגז הגדול בהיסטוריה, קטר תגדיל אחיזה במערב", כלכליסט, 20 ביוני 2022.
https://www.calcalist.co.il/world_news/article/bkf1flct9

[43] Joint Statement on the U.S.-Qatar Strategic Dialogue, *US Department of State*,

March 5, 2024.
https://www.state.gov/joint-statement-on-the-u-s-qatar-strategic-dialogue-2

[44] Secretary Antony J. Blinken And Qatari Prime Minister and Foreign Minister" Mohammed bin Abdulrahman Al Thani Before Their Meeting", *US Department of State*, March 5, 2024.
https://www.state.gov

[45] Secretary Antony J. Blinken And Qatari Prime Minister and Minister of" Foreign Affairs Mohammed bin Abdulrahman Al Thani At a Joint Press .Availability", *US Department of State*, June 12, 2024

https://www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-and-qatari-prime-minister-and-minister-of-foreign-affairs-mohammed-bin-abdulrahman-al-thani-at-a-joint-press-availability-3

[46] Neetu Arnold, Outsourced to Qatar, *National Association of Scholars*, September 12, 2022.
https://www.nas.org/reports/outsourced-to-qatar/full-report#_ftn1

[47] Follow the Money: Qatar and the Muslim Brotherhood Funding of Higher .Education in the United States, *ISGAP*, 2023–2024

https://isgap.org/follow-the-money

[48] Networks of Hate", *ISGAP*, 2023."
https://isgap.org/wp-content/uploads/2023/12/Networks-of-Hate_5DEC.pdf

[49] .Ibid

[50] "דובר משה"ח הקטרי: קטר מוסיפה לתווך בין איראן לארה"ב ועודה שוללת נרמול יחסים עם סוריה", ממרי, 2 באפריל, 2023.
https://www.memri.org.il/cgi-webaxy/item?5804

[51] Afghan Taliban opens first office in Doha as U.S. plans talks", UNHCR, June 19, 2013.
https://webarchive.archive.unhcr.org/20230520073330/https:/www.refworld.org/d

ocid/51d6caf42a.html

[52] Adam Baron, "Qatar's Dispute with Neighbors Reverberates in Yemen", *The Arab Gule States Institute in Washington*, July 19, 2017.
https://agsiw.org/qatars-dispute-with-neighbors-reverberates-in-yemen

[53] עוזי מן, "תחקיר ה"סאנדיי טיימס": בכירים שוחדו כדי לתמוך בהצעת קטאר", הארץ, 1 ביוני 2014.
https://www.haaretz.co.il/sport/world-soccer/2014-06-01/ty-article/0000017f-eac2-d639-af7f-ebd7c04c0000

[54] Elisa Braun, Gian Volpicelli and Eddy Wax, "The Qatargate Files: Hundereds of Leaked Documents Reveal Scale of EU Corruption Scandal, *POLITICO*, December 4, 2023.
https://www.politico.eu/article/european-parliament-qatargate-corruption-scandal-leaked-documents-pier-antonio-panzeri-francesco-giorgi-eva-kaili

[55] Benjamin Weinthal, "Exclusive: Alleged Qatar spy operation said to have targeted GOP lawmakers opposed to Muslim Brotherhood", *Fox News*, January 20, 2024.
https://www.foxnews.com/world/exclusive-alleged-qatar-spy-operation-said-to-have-targeted-gop-lawmakers-opposed-to-muslim-brotherhood

[56] Richard Goldberg, "How America and Its Allies Can Stop Hamas, Hezbollah, and Iran from Evading Sanctions and Financing Terror", *FDD*, October 2023.
https://www.fdd.org/analysis/2023/10/25/how-america-and-its-allies-can-stop-hamas-hezbollah-and-iran-from-evading-sanctions-and-financing-terror

[57] House Passes Bipartisan Bill to Deter Foreign Adversaries' Influence in American Education ,*Committee on Education and the Workforce*, Press Releases, December 6, 2023.
https://edworkforce.house.gov/news/documentsingle.aspx?DocumentID=409838